

Moduł 6: Studia przypadków do pracy grupowej

1. Dziecko w wieku przedszkolnym (4 lata)

Damian ma cztery lata. Mieszka z matką, ojcem i sześciolletnią siostrą. Ojciec Damiana jest bezrobotny, a matka pracuje na pół etatu w sklepie spożywczym. Damian mówi dość niewyraźnie, najczęściej „zdaniami składającymi się z dwóch słów”. Chłopiec często przebywa sam na podwórku i jest pozbawiony opieki osób dorosłych. Ubrania Damiana są często za małe i nieodpowiednio dobrane do pogody. Chłopiec nosi te same ubrania przez dwa tygodnie lub dłużej. Zawsze wydaje się być głodny, kradnie jedzenie i chowa je do swojego małego plecaka lub upycha po kieszeniach. Damian często ma „małe wypadki” podczas zabawy w domu, które skutkują krwiakami na plecach i udach. Matka chłopca skarży się, że jest „dzikim chłopcem”. Damian unika zabawy z dorosłymi mężczyznami i wydaje się natychmiast „zamrażać” lub chowa się, jeśli między innymi dziećmi dochodzi do kłótni.

2. Dziecko w wieku szkolnym (8 lat)

Zosia mieszka z matką, jej nowym partnerem i trojgiem młodszego rodzeństwa. Jej brat ma cztery lata, a młodsze rodzeństwo to jednoroczne bliźniaki. Zosia i jej brat mają tego samego ojca. Ojciec bliźniaków to nowy partner ich matki. Tata Zosi ma problemy z narkotykami i nie radzi sobie w życiu. Jest bezrobotny, w związku z czym nie może opłacać kosztów utrzymania Zosi i jej brata. Brat Zosi ma pewne deficyty poznawcze i zaburzenia językowe. Zosia mówi, że partner jej matki nęka ją i jej brata, kiedy tylko ma na to okazję. Twierdzi, że są „głupi i za dużo go kosztują”, że „ma dość płacenia i opiekowania się dziećmi innego mężczyzny”. Bliźniaki są zawsze bardzo dobrze ubrane i mają najlepsze zabawki. Matka nazywa Zosię „małą niewdzięczną suką” i powtarza jej, że skończy tak samo jak jej ojciec, jako „ćpunka żyjąca na ulicy”. Nie chce jej przytulać, mówi córce, że „śmierdzi”. W sytuacji, kiedy pod koniec miesiąca brakuje pieniędzy, śniadanie w szkole jest jedynym posiłkiem Zosi w ciągu dnia. Dziewczynka często odwiedza sąsiada i je u niego obiad lub kolację. Mężczyzna pomaga jej w odrabianiu lekcji lub ogląda z nią jej ulubiony serial. Kupuje jej również słodczyce lub drobne prezenty. Ostatnio Zosia dostała od niego smartfona, dzięki któremu sms-uje i wymienia się zdjęciami z sąsiadem. Kiedy matka Zosi i jej partner wychodzą na noc, dziewczynka musi zajmować się młodszym rodzeństwem. Przeważnie przygotowuje również śniadanie dla siebie i młodszego brata.

3. Dziecko we wczesnym okresie adolescencji (12 lat)

Michał mieszka z matką. Jego ojciec zmarł na raka cztery lata temu. Po śmierci męża matka chłopca zachorowała na ciężką depresję i próbowała popełnić samobójstwo. W tym czasie Michał przeniósł się na pewien czas do swoich dziadków. Ostatnio stan psychiczny jego matki znów się pogorszył. Kobieta czuje się niespokojna, cierpi z powodu bólu, nie chce wychodzić z domu, ma trudności ze wstawaniem i często pozostaje w łóżku przez cały dzień. Wujek chłopca i jego rodzina mieszkają niedaleko nich i są bardzo zaangażowani w codzienne życie chłopaka i jego matki. Odkąd kobieta ponownie zachorowała na depresję, ciotka Michała gotuje i pomaga w sprzątanii. Jego wujek ma bardzo surowe wyobrażenie o rodzicielstwie i chłopiec chyba się go boi. Kilka tygodni temu sąsiedzi wezwali policję. Wujek znalazł w pokoju Michała papierosy i niewielką ilość marihuany, zrobił mu z tego powodu straszną awanturę. Cała rodzina bardzo się niepokoi, że chłopak „pójdzie złą drogą” i

zaangażuje się w działalność przestępczą. Jego 17-letni kuzyn dostał polecenie, aby się nim opiekować. Kłótnie pomiędzy chłopcami stają się często niebezpieczne, ostatnio kuzyn pobił chłopaka. Ponadto Michał zaczął się agresywnie zachowywać w stosunku do innych chłopców ze swojej klasy. Kilukrotnie chłopak zmieniał klasę, a ostatnio zagroził nauczycielowi nożem, za co grozi mu wyrzucenie ze szkoły.

4. Nastolatka (17 lat)

Celina mieszka z matką, jej ojciec opuścił rodzinę, gdy dziewczyna miała 5 lat. Zanim rodzice się rozwiedli, ojciec stosował przemoc wobec Celiny i jej matki. Aktualnie matka Celiny pracuje jako pielęgniarka w domu spokojnej starości, a jej wypłata jest dość skromna. Mieszkanie jest dość małe, matka Celiny śpi w salonie. Celina dzieli pokój ze swoim psem. „Mój pies Sam” to jedyny powód, aby pozostać przy życiu” – twierdzi Celina. Czasami wieczorami po pracy matka Celiny dużo pije i w ten sposób próbuje poradzić sobie ze stresem. Jeśli Celina zdenerwuje matkę, gdy ta jest pijana, to kobieta krzyczy i grozi Celinie, że sprzeda jej psa lub odda go do schroniska dla zwierząt. Kiedy kłótnia się zaostrza, kobieta czasem bije Celinę paskiem lub miotłą. Celina ma wiele blizn na ramionach, ponieważ tnie się żyletką lub przypala się papierosami. Stara się ukryć blizny zakładając bluzki z długim rękawem. Od pół roku Celina jest w związku z Leonem. Chłopak chce spędzać jak najwięcej czasu z Celiną. Nie podoba mu się, kiedy Celina spotyka się z koleżankami na „babski wieczór” lub wychodzi gdzieś bez niego. Każdego dnia Leon przegląda wraz z Celiną jej wiadomości i sprawdza co robi w mediach społecznościowych. Leon chce wiedzieć, czy dziewczyna rozmawia z innymi mężczyznami. Kilka tygodni temu Leon usłyszał plotki, że Celina spotkała na imprezie swojego byłego chłopaka i z nim tańczyła. Następnego dnia Celina polubiła zdjęcie, które chłopak zamieścił na portalu społecznościowym. Celina stwierdzi, że Leon „totalnie zwariował”, na co ten uderzył ją, splunął w twarz i popchnął na ścianę. Dziewczyna była „trochę zszokowana”, ale wybaczyła chłopakowi po tym, jak ten ze łzami w oczach obiecał jej, że już nigdy więcej tego nie zrobi.

"Praca naukowa opublikowana w ramach projektu międzynarodowego współfinansowanego ze środków programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pn. "PMW" w latach 2019-2021; umowa nr 5186/GRANT KE/2021/2"